

ב. 'מחשבת פיגול' היא מחשבה (דיבור) לעשות אחת מן ה'אכילות' שיש בקרבן – חוץ לזמנה הראוי לה. בין שחשב על אכילת מזבח, כגון זריקה, שפיכת שיריים (כדתניא להלן מד:), והקטרת אימורים, בין שחשב על אכילת אדם, לאכול בשר הקרבן חוץ לזמנו, אבל חשב על הקבלה וכד' לעשותה חוץ לזמנה – לא פיגול. יש ראשונים שנראה מדבריהם שהשוטט על מנת לקבל הדם חוץ לזמנו – הרי זה פיגול (ע' רז"ה והידושי רמב"ן חולין לט; פירוש הראב"ד לתו"כ ויקרא ד; צו ת. ופרשו אחרת סוגיתנו. ע' בפירוש זר סביב על הרמב"ן חולין).

ואין מחשבת פיגול חלה אלא כשחשבה באחת מארבע עבודות הקרבן המעכבות – שחיטה, קבלה, הולכה (מלבד לר' שמעון) וזריקה. אבל חשב בעת שפיכת שיריים או ההקטרה – אין כאן 'פיגול'.

ברש"י ור"ג מעילה (ז. מבואר שדין זה, שפיכת שירים, היה בספק לרב אסי בתחילה. והתוס' שם פרשו בע"א. לדברי רבי שמעון, אין פיגול בקרבן שאינו ניתן על מזבח החיצון, כשלמים (שהוא מקור דין פיגול). ומודה רבי שמעון לפסול אלא שאין האוכלו ב'כרת' כפיגול (רבי יוסי ברבי חנינא).

ג. כל שלא קרב המתיר כמצוותו – אין חל דין פיגול, כגון חטאת ששחטה במחשבת 'שלא לשמה' או שלמים במחשבת 'חוץ למקומו' בנוסף למחשבת פיגול – אין כאן תורת 'פיגול'. ואם כי הקרבן נפסל – אין האוכלו ב'כרת'.

ד. לפי מסקנת הסוגיא, בחטאות חיצוניות אין טבילת אצבע מפגלת, ואף על פי שצריך לעשות מעשה ללקיחת הדם [ואם קוף נתן על ידו – אינו מועיל] – היות ולא נאמרה טבילת אצבע בפירוש, אין זו עבודה חשובה לחול בה דין 'פיגול'. ואולם בחטאות פנימיות – טבילת אצבע מפגלת [מלבד לרבי שמעון שסובר אין פיגול בקרבן שאינו ניתן על מזבח החיצון], כיון שהוא דבר המפורש בה וגם מעכב. ולעולם טבילת אצבע אינה מתפגלת – שאם שחט ע"מ לטבול אצבע למחר – אין כאן פיגול, שהרי אין כאן מחשבת 'אכילה'.

כתב המשנה-למלך (ועוד) שבדבר זה אין מחלוקת. ובקרבן אורה וזבח תודה צידדו בדעת הרמב"ם שטבילה מתפגלת, לפי שנידונית כהזיה על המזבח.

דף יד

כג. החושב מחשבות פסול בעבודות דלהלן, האם פסל את הקרבן?

א. בהולכת הדם לזורקו על המזבח.

ב. בהולכת דם חטאת הפנימית להזותו.

ג. בהולכת בזיכי לחם הפנים לאחר סילוקם.

א. מחשבה פוסלת את הקרבן בהולכת הדם, שהיא אחת מארבע עבודות המתירות את הקרבן. רבי שמעון מכשיר, לפי שאפשר לקרבן בלא הילוך (משנה יג. וסתמי משניות דלא כרבי שמעון, ע' להלן כט: [דמיירי שם גם בפסח וקתני 'הלך']).

ב. מחשבת פסול פוסלת בהולכת דם חטאת פנימית, בין מחשבת 'שלא לשמה' בין מחשבת 'חוץ לזמנו' או 'חוץ למקומו'. ואפילו רבי שמעון מודה בזה, שבחטאות הפנימיות אי אפשר בלא הילוך. [ואע"פ שפסול, לא חל דין 'פיגול' לחיוב כרת – לדעת רבי שמעון שכל שאינו על מזבח החיצון כשלמים אין בו משום פיגול].

ואולם לדברי רבי אלעזר בר"ש שבין האולם ולמזבח – צפון, וכשר לשחיטת קדשי קדשים, הרי לשיטת ר' שמעון לא תועיל מחשבה לפסול אלא מפתח האולם ולפנים, אבל מחוץ לאולם היות ויכול לשחוט שם, אין ההולכה שבאותו מקום נצרכת ולכך אינה פוסלת.

ג. מחשבת פסול בהולכת בויכין – פוסלת, מפני שהם מתירים את הלחם באכילה כדם המתיר את הקרבן. ואולם לדעת ר' שמעון שהולכה שאינה נצרכת, אין מחשבה פוסלת בה – אין מחשבה פוסלת בתוך ההיכל, כי שם אין ההולכה הכרחית מפני שיכול להעתיק השולחן עד קצה ההיכל. ואם ננקוט שקדושת היכל ואולם – אחת היא, אף באולם אין מחשבה פוסלת. ואם נסבור כרבי יהודה שאמר רצפת עזרה מקדשת – אין מחשבה פוסלת מפתח האולם ולחוץ, שהרי כשר להקטיר שם הלבונה על הרצפה. ולפי זה אין מחשבה פוסלת אלא בחלל פתח האולם. ואת"ל תוך הפתח כלפנים – אין מחשבה מועלת אלא בכדי הושטת ידו מהפתח אל רצפת העזרה. ואת"ל הולכה שלא ברגל לא שמה הולכה – אין מחשבה פוסלת כלל. אבל לחכמים לעולם מחשבה פוסלת בהולכה, הגם שאפשר לבטלה.
 עוד על מחשבת פסול בסילוק בויכין – ע' במנחות יג.

כד. האם הפעולות דלהלן הינן בגדר 'עבודה' והאם כשרות בור?

א. שחיטת קדשים.

ב. שחיטת פרה אדומה.

ג. הולכת הדם.

ד. הולכת אברים לכבש.

ה. ראית נגעים.

א. אביי סבר שהשחיטה עבודה היא. אמרו לו רבה ורב יוסף: שחיטה לאו עבודה. ומכל מקום לדברי הכל כשרה בור (שלא אמרה תורה 'כהונה' אלא מקבלה ואילך).

ב. שחיטת פרה אדומה – תרצו אליבא דרבה ורב יוסף שאינה 'עבודה' ואף על פי כן אם שחט זר – פסולה משום שנאמר בה אלעזר הכהן [ולפי שכתוב בה 'חוקה' – מעכב].

ג. ההולכה היא עבודה מעבודות הקרבן, הגם שאפשר לבטלה. ואולם רב חסדא אמר להכשירה בור (ונסתייע מהכתוב וישחטו הפסח ויזרקו הכהנים מידם והלויים מפשיטים). והקשה רב ששת מדברי המשנה שפוסלת. ואמרו רבה ורב יוסף לתלות זאת במחלוקת רבי שמעון ורבנן, שלדברי ר"ש שאין מחשבה פוסלת בהולכה, כמו כן כשרה בור ולחכמים פסולה. והסיק עולא בשם ר' אלעזר שהולכה בור פסולה אפילו לר' שמעון. וכן קיימא לן. והוא הדין להולכה בשמאל וכדו'.

ד. הולכת האברים לכבש הינה עבודה שאפשר לבטלה (שהרי יכול להפשיט ולנתח אצל המזבח, ואין ההולכה מחויבת), וגם אינה מעכבת הכפרה, ואעפ"כ צריכה כהונה (והקריב הכהן את הכל והקטיר המזבחה. וכן טעונה בגדי כהונה, כדלהלן לה.).

ה. ראית נגעים אינה עבודה אבל צריכה כהונה, ככתוב.